

Ds 2018:13 Långsiktigt stöd till det civila samhället

(Ku2018/01074/D)

Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällsfrågor (MUCF) yttrande utgår från regeringens mål att alla ungdomar ska ha goda levnadsvillkor, makt att forma sina liv och inflytande över samhällsutvecklingen samt från regeringens mål att förbättra villkoren för det civila samhället.

MUCF ställer sig positiv till promemorians förslag att bevilja bidrag för längre perioder än ett år i taget och ser gärna en fortsatt utredning kring tvååriga beställningsbemyndiganden. MUCF delar även utredningens slutsats att öka andelen organisationsbidrag i den mån det är möjligt. Här finns dock en möjlig konflikt mellan å ena sidan civila samhällets behov och det allmänna/regeringens behov av att kunna påskynda samhällsutvecklingen i viss riktning genom att betala ut projektbidrag med visst syfte. MUCF välkomnar vidare att förordningarna görs mer enhetliga; detta skulle gynna både de myndigheter som administrerar bidragen och organisationerna som söker dem.

Stödet till civilsamhället har vid tillfällen ifrågasatts. Det är viktigt att hålla isär delarna i denna debatt – det handlar dels om ett ifrågasättande huruvida staten alls ska stötta civilsamhället, dels om på vilket sätt det i så fall ska ske. Ifrågasättande av stödets legitimitet utgör en verklig risk i förhållande till långsiktigheten i statens stöd till civila samhället. En förutsättning för att staten ska kunna ge stöd är att det finns en rimlig balans mellan sökande organisationers administrativa börda av statsbidrag och det allmännas behov av att se resultat och kunna följa upp utbetalade bidrag. MUCF undersökningar visar att statens stöd till civilsamhället är en viktig komponent för att främja ett oberoende och starkt civilsamhälle. MUCF är av uppfattningen att det bästa sättet att säkerställa långsiktighet i bidragsgivningen är att ha ett regelverk och tillfredställande rutiner så att bidrag enbart betalas ut till behöriga organisationer och att tilliten till statsbidragen bibehålls.

MUCF kommenterar nedan de förslag som har bärighet på myndighetens verksamhet.

10.1 Fler organisationsbidrag bör övervägas

Utifrån den kunskap MUCF har inom frågan delar MUCFs promemorians förslag att fler organisationsbidrag bör övervägas och att dessa är att föredra framför projektbidrag. MUCF bedömer dock att utredningen inte tagit ställning till om flera verksamhets- eller projektbidrag kan omfattas av en sådan övergång, utöver de två bidrag som promemorian nämner (organisations- och projektbidrag till ideella miljöorganisationer som fördelas av Naturvårdsverket samt organisations- och projektbidrag för insatser mot hiv/aids och andra vissa smittsamma sjukdomar som fördelas av Folkhälsomyndigheten). Det framgår heller inte vilka överväganden som gjorts och varför just dessa två lyfts fram. MUCF skulle gärna se ytterligare utredning i denna del.

10.2 Bemyndiganden

MUCF tillstyrker promemorians förslag att huvudinriktningen vid hanteringen av statens bidrag till det civila samhället bör vara att berört departement äskar ett minst tvåårigt beställningsbemyndigande för berörda anslag. Tvååriga bemyndiganden skulle ge bättre möjligheter för organisationerna att långsiktigt planera sin verksamhet och därmed ge en ökad grundtrygghet. Detta skulle i sin tur stärka organisationernas oberoende och deras möjlighet att fungera som röstbärare, vilket liksom möjligheten till långsiktighet är i linje med regeringens mål för det civila samhället.

Önskemålet har under en lång tid framförts av organisationer inom det civila samhället, bland annat i det partsgemensamma forum för dialog mellan regeringen och civilsamhället som MUCF sammankallar och administrerat.

I enlighet med syftet att öka organisationers möjlighet till långsiktighet har MUCF vid flera tillfällen föreslagit att bemyndiganden som gör det möjligt att förmedla bidragsbeslut innan årsskiftet och bidragsårets början ska utökas till fler typer av bidrag. Ett tvåårigt bemyndigande ger förstås ännu större möjligheter till ett långsiktigt arbete för organisationerna.

MUCF finner dock att de praktiska konsekvenserna att ett sådant förfarande ytterligare bör utredas. Myndigheten menar att frågan om hur tvååriga bemyndiganden ska hanteras på handläggande myndighet, eftersom fleråriga beslut påverkar storleken på beloppen som kan betalas ut påföljande år, behöver vidare utredas.

10.2.1 Myndigheternas hantering av bemyndiganden

MUCF delar promemorians förslag om att beslut om bidrag bör fattas så snart som möjlig efter att myndigheten fått sitt regleringsbrev där bemyndigandet framgår.

10.3 Övriga bedömningar (i syfte att öka förutsebarheten)

10.3.1 God information till organisationerna

MUCF ställer sig positiv till promemorians förslag om att myndigheter ser över den information som förmedlas till berörda organisationer.

10.3.2 Mer enhetliga förordningar, särskilt för organisationsbidrag

MUCF ställer sig positiv till promemorians förslag om att eftersträva en ökad enhetlighet vid utformningen av bidragsförordningar. MUCF anser dock att enhetligheten i möjligaste mån även bör gälla både organisations- och verksamhetsbidrag.

Även civilsamhällets organisationer har länge efterfrågat ökad enhetlighet och tydlighet avseende bidragen. Som utredningen framhåller har de även efterlyst skriftliga tolkningar av förordningarna, i syfte att öka enhetligheten (s 61). MUCF konstaterar också ett behov av detta.

10.3.3 Ansökningsförfarandet och återrapporteringen

MUCF ställer sig frågande till en översyn av *regler* för ansökan och återrapportering som föreslås i promemorian. Myndigheten är däremot positiv till promemorians *intention* att om möjligt underlätta administrationen för de organisationer som berörs.

MUCF vill gärna lyfta fram den balansgång som promemorian beskriver gällande å ena sidan insynen i verksamheten och å andra sidan rimliga krav på återrapportering. Politiken för civilsamhället följs upp inte bara med avseende på långsiktighet utan också med avseende på öppenhet och insyn. Målet öppenhet och insyn kan ibland stå i konflikt med organisationernas önskan till enklare processer kring ansökan och återrapportering.

MUCF vill i sammanhanget också framhålla att de krav som regeringen ställer på återrapportering påverkar vilka krav MUCF ställer på organisationerna. Detta gäller exempelvis kravet att MUCF till regeringen ska redovisa organisationers sammansättning avseende tjejer/kvinnor och killar/män.

10.3.4 Revision

MUCF delar inte promemorians förslag att riktlinjer för revision ska tas fram av berörd myndighet. MUCF anser att det bör införas krav på att auktoriserad eller godkänd revisors granskning av den ekonomiska redovisningen av bidragen,

oavsett bidragsbelopp. Därutöver bör även medlemsantal, som för organisationsbidragen ligger till grund för bidragets storlek, granskas och intygas av en auktoriserad eller godkänd revisor. Detta då MUCFs erfarenhet är att kvaliteten på de granskningar som utförs av lekmannarevisorer inte alltid är tillfredsställande, både gällande den ekonomiska redovisningen och redovisningen av medlemsantal. Granskningar utförda av godkända eller auktoriserade revisorer skulle ytterligare stärka bidragens legitimitet.

Ytterligare kommentarer

MUCF kan konstatera att utvecklingen vid myndigheten fortsatt även efter det att utredningen sammanträffade med MUCF. Det finns därför vissa skrivningar i promemorian som inte längre är aktuella eller har lösts på annat sätt.

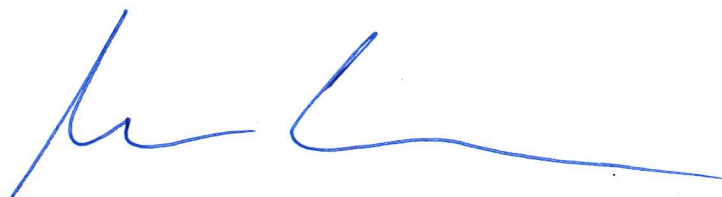
Förtydligande om hantering av överklagande

I promemorian anges att MUCF hanterar överklagande genom att först fatta de beslut som innebär avslag för den sökande. Tid för överklagande börjar då löpa och när denna löpt ut vet myndigheten om det finns något överklagande och i så fall hur många de är och vilka belopp som dessa avser. Detta förfarande användes delvis under 2016 inför bidragsåret 2017. MUCF kunde dock konstatera att bifallsbesluten inte kunde avvakta utfallet av domstolsprövningen varför inga överklaganden hann vinna laga kraft. MUCF övervägde även att hålla inne anslagsmedel för att kunna utbetala eventuella bidrag för det fall domstolen biföll ett överklagande. MUCF bedömde dock att de innehållna beloppen skulle bli alltför betydande för att en sådan ordning skulle vara rimlig. Av de beslut som MUCF fattade under 2016 för bidragsåret 2017 har MUCF efter domstolens återförvisning beslutat att betala ut statsbidrag till en barn- och ungdomsorganisation. Finansieringen av detta löstes genom att regeringen fattade beslut om en regleringsbrevsändring motsvarande den summa som MUCF bedömde att organisationen skulle fått för det fall deras ansökan bifölls.

I detta ärende har generaldirektör Lena Nyberg beslutat. Handläggare Marit Gisselmann har varit föredragande. Avdelningschef Lotta Persson har deltagit i den slutliga beredningen av ärendet.

Lena Nyberg
generaldirektör

Marit Gisselmann
handläggare